

Г. Чернова, Г. Голубничий

**СУЧАСНИЙ ТЕАТР У ПОСТМОДЕРНІСТЬКОМУ КОНТЕКСТІ ПЕРЕТВОРЕНЬ
УСТАЛЕНИХ УЯВЛЕНЬ І СЕНСІВ**

G. Chernova, H. Holubnychyi

**CONTEMPORARY THEATRE IN THE POSTMODERN CONTEXT
OF TRANSFORMATIONS OF ESTABLISHED CONCEPTS AND MEANINGS**

Сучасний театр відходить від колишніх понять «елітарного» і «масового», які сьогодні втрачають усякий зміст, виокремленості автора й глядача, і пропонує нову театральну виразність у дусі доби постмодернізму з прийомами деканонізації, інтертекстуальності, колажу, іронії тощо. Інтертекстуальність дозволяє створювати вистави, що вимагають від глядача активної участі в декодуванні смислів, широкої ерудиції. Колаж, як метод, дозволяє поєднувати різномірні елементи, створюючи нові, несподівані образи. Іронія, у свою чергу, використовується для деконструкції та стереотипів. Театр у контексті постмодернізму стає простором для гри з глядачем та культурними кодами. Глядач перетворюється на активного співтворця, який інтерпретує виставу на основі власних знань та досвіду. Це вимагає від глядача не лише спостереження, але й активної участі в самому процесі створення смислів. Сучасна театральна сцена активно використовує ці постмодерністські підходи,

Використання відомих образів та сюжетів — потужний інструмент для створення діалогу між сучасністю й минулим, що дозволяють режисерам переосмислити класику, надати їй нові сенси, зробити її актуальною для сучасного глядача. Цитати можуть бути взяті з різних видів мистецтва: літератури, кіно, живопису, музики, що створює багатий культурний контекст. Режисура використовує їх з метою не лише віддати шану минулому, але й створити нові, оригінальні твори, що відображають сучасні проблеми, тенденції. Це є не копіюванням, а творчим переосмисленням, яке дозволяє створити новий, унікальний театральний досвід — своєрідний діалог між сучасністю й минулим, у якому кожен елемент має своє значення та сприяє створенню цілісної художньої образності.

Режисерське авторське бачення породжує оригінальність мистецького пошуку. Наприклад, Пітер Брук, відомий своїми експериментами з простором та ритуалізацією театру. Його виставам нерідко притаманний медитативний характер, що залучає глядача до ритуального дійства, де кожен рух та жест мають своє особливе значення. У свою чергу, Робер Лепаж, використовує сучасні мультимедійні технології для створення складних візуальних ефектів, що перетворюють театр на інтерактивний простір. Його вистави — це справжні візуальні видовища, де глядач стає активним учасником дії. Сучасний театр — спосіб дослідження людської природи та суспільства, він ставить перед глядачем складні питання, змушуючи переосмислити усталені життєві уявлення.

Український театр, подібно до світового, зазнає значного впливу постмодерністських тенденцій, що відображається в активних експериментах як створенням простору гри з глядачем та провокативними й суперечливими інтерпретаціями класики, які завжди є націленими на привернення уваги до актуальних соціальних проблем. Сучасний театр принципово провокує на роздуми. Наприклад, у театрі «ДАХ» Владислав Троїцький створює неймовірно вражаюче новим підходом до виразності фрік-кабаре, поєднуючи елементи різних мистецтв і жанрів. Такі вистави — справжні еkleктичні видовища з неповторною атмосферою,

породженою музикою, візуальними ефектами, акторською грою тощо, по суті, як нове переосмислення сценічної виразності, що дозволяє набути унікального українського театального досвіду.

Отже, українська сцена активно експериментує, відображаючи прагнення до пошуку власного голосу в контексті світового театального процесу.

Я. Нечитайло

ПОДІЄВІ ЗАХОДИ ЯК КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКІ ЯВИЩА

Y. Nechytaylo

EVENTS AS A CULTURAL AND ARTISTIC PHENOMENONS

Перші події в історії людства можна простежити у вигляді стародавніх соціальних і релігійних ритуалів, таких як посвячення у воїни, вибори вождя, святкування вдалого полювання або обряди жертвопринесення. Їх організували шамани, які володіли знаннями про ритуали та забезпечували їх виконання. Згодом події ставали складнішими та масштабнішими. З'явилися загальноміські та державні свята, коронації монархів, великі релігійні заходи, які охоплювали великі громади або навіть цілі регіони. У побуті людей також залишилися різні події: святкування днів народження, весілля, ювілеїв тощо.

В Україні івент-індустрія почала формуватися як самостійний сектор у 1990-х роках. Лише в останні десятиліття вона виникла як окрема індустрія, керована бажанням людей брати участь у важливих подіях, отримати новий досвід і відчутти себе частиною чогось великого. Слово «подія» активно вживається в сучасному українському культурно-соціальному контексті, хоча досі не зафіксоване в українських етимологічних словниках. У перекладі з англійської це слово означає «подія», яка має неординарний характер, часто сприймається суб'єктивно й асоціюється із чимось важливим і унікальним.

Відповідно до Академічного словника (1970–1980), «подія» визначається як щось, що відбувається, викликає значні зміни або відрізняється від звичайного та порушує нормальний перебіг життя.

Основні особливості «івенту»:

1. Кожна подія відбувається лише один раз у своїй певній формі, навіть якщо вона періодична.
2. Подія запам'ятовується як важлива, емоційно значуща.
3. Головна цінність заходів — це створення емоцій, які сприяють співпереживанню, взаємодії та встановленню міжособистісних контактів.
4. Подія зазвичай має драматичну послідовність: відкриття, кульмінація та завершення, що допомагає привернути увагу аудиторії.
5. Захід чітко спланований, спроектований та поставлений, що включає управління ресурсами, контроль та логістику.

Як культурне та мистецьке явище вони включають концерти, фестивалі, художні виставки, театральні постановки тощо, що забезпечує унікальний досвід, емоційний відпочинок та участь громадськості в культурному житті. Події заходи відіграють ключову роль у розвитку культури, популяризації мистецтва та інтеграції творчих спільнот. Вони сприяють популяризації сценічного мистецтва, привертаючи увагу широкої аудиторії до театральних постановок, концертів та вистав, що, у свою чергу, залучає нову аудиторію та підвищує інтерес до мистецтва.